

Perioodi 2023–2027 väärtusliku püsirohumaa säilitamise toetuse (VPR) nõuete hindamismatriksid

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõuete ja toetatava tegevuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) **Raskus** sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.
Koefitsiendid alla 0,3 – mõju nõude eesmärgile vähene.
Koefitsiendid 0,3...0,5 – mõju nõude eesmärgile oluline.
Koefitsiendid üle 0,5 – mõju nõude eesmärgile väga oluline.
- b) **Ulatus** sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse %, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.
- c) **Püsivus** sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju püsivusest ja mõju lõpetamisest.
Koefitsiendid alla 0,3 – mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.
Koefitsiendid 0,3...0,5 – mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.
Koefitsiendid üle 0,5 – mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja püsivuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vähimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Erandjuhtudel võib hinnata nõude rikkumist matriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud. Kui tegemist on pettuse ja tahtliku rikkumisega, võib raskuse ja püsivuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus – korduvuse leidmisel võetakse arvesse sama nõude rikkumised, mis on tuvastatud sama toetuse taotlemisel kogu programmiperioodi 2023–2027 jooksul.

Nõude korduva rikkumise korral sõltub toetussumma lõplik vähendamine sellest, mitmendat korda on kogu programmiperioodil 2023–2027 sama nõuet rikutud. Kui rikkumine on tuvastatud teist korda, siis korrutatakse kontrolli aastal kindlaksmääratud toetuse vähendamise protsent 2-ga, kui rikkumine on tuvastatud kolmandat korda, siis korrutatakse protsent 3-ga jne.

BAASNÕUDED

1. Taotleja kannab andmed põllumajandusliku tegevuse kohta [veeseaduse](#) alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,2 (mõju nõude eesmärgile vähene) – andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödest.
ULATUS	Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis arvestatakse 100% põllu pinnast rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50% põllu pinnast arvestatakse rikutud pinnaks. Rikkumisega pinnad liidetakse kokku ja leitakse rikkumise ulatuse % – kui palju moodustab kogu põllumajandusmaa

	pindalast kokku rikkumisega põldude pindala. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100%.
PÜSIVUS	Koef. 0,2 (mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline) – andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatud väetiste, taimekaitsevahendite ja seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha. Rikkumine tuvastatakse ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$).

2. Taotleja täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded ning töö- ja tööhõivetingimustega seotud nõuded ja tööandja kohustused” §-s 2 sätestatud nõudeid.

Põllumajandustootja säilitab püsirohuma pindala vähemalt ulatuses, mis on võrdne [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) 2021/2116](#) artikli 65 lõikes 2 nimetatud pindalapõhiste otsetoetuste ja maaelu arengu toetuste ühise taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal esitatud ühise taotluse alusel kindlaks määratud püsirohuma pindalaga.

Kui püsirohuma antakse üle teisele põllumajandustootjale, läheb ülevõtjale üle ka püsirohuma säilitamise kohustus.

Püsirohuma peab olema tagasi rajatud püsirohuma tagasirajamise kohustuse määramise aasta 15. juuniks. Tagasirajatud rohuma puhul kohaldatakse [komisjoni delegeeritud määruse 2022/126](#) artikli 48 lõikes 5 sätestatud.

Püsirohuma rohukamara uuendamist ei loeta kasutusotstarbe muutmiseks ja see ei katkesta püsirohuma vanuse arvestamisel aastate järgnevust.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – suureneb mulla degradatsioon.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu majapidamise põllumajandusmaast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – püsirohuma on üles haritud või ei ole täidetud püsirohuma tagasirajamise kohustust.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on kokku 40 ha põllumajandusmaad. Püsirohuma tagasirajamise kohustus oli kokku 1,5 ha, kuid taotleja märkis taotlusele TAR põldudeks kokku 0,50 ha. Lisaks on taotleja üles harinud 1,00 ha püsirohumaad. Kokku on rikkumisega pind 2,00 ha. Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast on $5\% (2 \times 100 / 40)$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($5 \times 1,0 \times 1,0 = 5\%$).

3. Taotleja täidab maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded ning töö- ja tööhõivetingimustega seotud nõuded ja tööandja kohustused” §-s 8 sätestatud nõudeid.

Maaeluministri 20. detsembri 2022. a määruse nr 67 „[Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala määramise ja põllumassiivi kasutamise kohta andmete esitamise tingimused ja kord](#)” § 4 lõikes 5 nimetatud keskkonnatundliku püsirohumaa kasutusotstarvet ei ole lubatud muuta.

Keskkonnatundlik püsirohumaa on Natura 2000 võrgustiku alal asuv:

- 1) püsirohumaa, mille muld on 100 protsendi ulatuses turvasmuld;
- 2) pärandniit;
- 3) inventeeritud väärtuslik püsirohumaa (kõrge loodusväärtusega püsirohumaa).

Pärandniidu ja inventeeritud väärtusliku püsirohumaa uuendamine ei ole lubatud. Püsirohumaa, mille muld on 100 protsendi ulatuses turvasmuld, uuendamine on lubatud üksnes pealtkülvi teel. Uuendamisest tuleb PRIAt eelnevalt teavitada.

Põllumajandustootja, kes on muutnud keskkonnatundliku püsirohumaa kasutusotstarvet või nimetatud ala üles kündnud, peab nimetatud püsirohumaa tagasi rajama PRIA määratud tähtpäevaks.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – suureneb mulla degradatsioon.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent kogu majapidamise põllumajandusmaast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – keskkonnatundlik püsirohumaa on üles haritud või ei ole täidetud keskkonnatundliku püsirohumaa tagasirajamise kohustust.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on kokku 40 ha põllumajandusmaad. Üles on haritud 1,00 ha keskkonnatundlikke püsirohumaaid. Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast on 2,5% ($1 \times 100 / 40$).

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($2,5 \times 1,0 \times 1,0 = 2,5\%$).

PÕHITEGEVUSE NÕUDED

Taotleja täidab kohustuseperioodi jooksul väärtusliku püsirohumaa säilitamise tegevuse elluviimise nõudeid kogu kohustusealusel maal (VPR taotletud maal).

1. Väärtuslikku püsirohumaad hoitakse rohukamaras. Rohukamaras hoidmine tähendab, et maad ei künta, kultiveerita, koorita, randaalita ega freesita ning sellel ei tehta muid rohukamarat kahjustavaid mullaharimistöid. Väärtusliku püsirohumaa uuendamine on keelatud.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – väheneb väärtuslike püsirohumaade kogupind, väheneb maastikuline mitmekesisus ja rohumaa liigirikkus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent VPR toetuse kindlakstehtud pinnast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – väärtusliku püsirohumaa taimik on hävitatud ja selle taastumine algsel kujul on pikaajaline protsess.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on VPR toetusalust pinda kokku 50 ha. Kohapealses kontrollis tuvastatakse, et 10 hektaril on tehtud rohukamarat kahjustavaid mullaharimistöid. Rikkumine VPR toetuse kindlakstehtud pinnast $100 \times 10 / 50 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($20 \times 1,0 \times 1,0 = 20\%$).

2. Väärtusliku püsirohumaa ülekarjatamine on keelatud.

RASKUS	Koef. 0,5 (mõju nõude eesmärgile oluline) – väheneb rohumaa liigirikkus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent VPR toetuse kindlakstehtud pinnast.
PÜSIVUS	Koef. 0,4 (mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline) – ülekarjatamise korral on taimik võimeline teatud ulatuses taastuma.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 20% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on VPR toetusalust pinda kokku 50 ha. Kohapealses kontrollis tuvastatakse, et 10 hektarilisel VPR taotletud põllul on toimunud ülekarjatamine. Rikkumine VPR toetuse kindlakstehtud pinnast $100 \times 10 / 50 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($20 \times 0,5 \times 0,4 = 4\%$).

3. Väärtuslikul püsirohumaal on keelatud väetise ja reoveesette ning keemilise taimekaitsevahendi kasutamine.

RASKUS	Koef. 1,0 (mõju nõude eesmärgile väga oluline) – väheneb taimiku liigirikkus. Taimiku liigiline koosseis muutub ühetaoliseks.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent VPR toetuse kindlakstehtud pinnast.
PÜSIVUS	Koef. 1,0 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – loodusliku taimiku taastumine on väga pikaajaline protsess.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on VPR toetusalust pinda kokku 50 ha. Kohapealses kontrollis tuvastatakse, et 10 hektaril on kasutatud herbitsiidi. Rikkumine VPR toetuse kindlakstehtud pinnast $100 \times 10 / 50 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($20 \times 1,0 \times 1,0 = 20\%$).

4. Väärtuslikul püsirohumaal ei ole hekseldamine lubatud enne 1. augustit.

RASKUS	Koef. 0,5 (mõju nõude eesmärgile oluline) – väheneb taimiku liigirikkus. Väärtuslike liikide looduslik levik on takistatud, rohttaimede purustamisel taimed ei vilju.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent VPR toetuse kindlakstehtud pinnast.
PÜSIVUS	Koef. 0,4 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – taimik taastub, liigid levivad aeglasemalt kui teiste rohumaa hooldamistegevuste korral.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 20% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on VPR toetusalust pinda kokku 50 ha. Kohapealses kontrollis tuvastatakse, et 10 hektaril on hekseldatud enne 1. augustit. Rikkumine VPR toetuse kindlakstehtud pinnast $100 \times 10 / 50 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($20 \times 0,5 \times 0,4 = 4\%$).